

28.11.2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamiseksi

Yleiset kommentit luonnoksesta

Esityksen mukaisesti toteutetaan joukko teknisiä muutoksia suhteessa useampaan lakiin ja myös valmistaudutaan tulevaan lainsäädäntöön (tietosuojalaki). Väestötietojärjestelmä on noussut erittäin merkittävään asemaan sähköisen asiointin myötä, perusrekisterin sisällön oikeellisuus ja ajantasaisuus ja toiminnallisuus siten ensisijaisen tärkeä. Esityksen perusteluosuus on hieman vaikeaselkoinen ja avautuu vasta huolellisen lukukierroksen jälkeen.

Tietosuoja-asetuksesta johtuvat ehdotukset

TATTI-työryhmä on antanut mietinnön, jossa ehdotetaan, että henkilötietolaki kumotaan ja säädetään uusi henkilötietojen suojaa koskeva tietosuojalaki, joka täsmentäisi ja täydentäisi tietosuoja-asetusta sen salliman kansallisen liikkumavara puitteissa. Tältä osin ovat tietosuoja-asetuksen vaikutukset vielä avoimia ja odotamme tulevia kansallisen liikkumavaran täsmennyksiä. Tietosuoja-asetus edellyttää rekisterinpitäjän toetuttavan asetuksessa säädetyt vastuut selkeästi ja tarkentaa rekisterinpitäjän velvollisuuksia, myös väestötietojärjestelmän kohdalla tämä on katsottava hyväksi muutokseksi.

Tietosuoja-asetus edellyttää moniin rekistereihin muutoksia, jotka toteuttavat rekisteröidyn entistä laajempia, mm. tiedonsaantiin ja omien tietojensa hallintaan, liittyviä oikeuksia. Nämä muutokset tuovat rekisterinpitäjille lisäkustannuksia, mutta katsomme sähköisen asiakaspalvelun uskottavuuden ja luotettavuuden edellyttävän näiden rekisteröidyn oikeuksien kunnioittamista.

Ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevat ehdotukset

Henkilötunnus on tärkeä yksilöimiskeino ja takaa henkilölle identiteetin eri asiayhteyksissä ja sitoo maassa olevan henkilöt osaksi Suomen väestöä. Henkilötunnus mahdollistaa henkilön identiteetin sähköisen varmentamisen, pankkitunnisteiden ja muiden vahvojen sähköisten tunnistusmenetelmien käyttöön saaminen edellyttää rekisteröintiä väestötietojärjestelmään.

TEM:n hallinnon alan palvelut, mm. työvoimapalvelut ja kotoutumispalvelut, ulkomaalaisille henkilöille mahdollistuvat ja vähintäänkin helpottuvat merkittävästi jos näiden henkilöiden tiedot on valmiiksi kirjattu väestötietojärjestelmään ja välttään henkilöllisyyden selvittelytä palvelutilanteessa. Vahvaan tunnistautumiseen perustuvissa sähköisissä palveluissa henkilölle voidaan muun muassa myöntää hänelle kuuluva oikeus tai etuus sähköisen hakemuksen perusteella. Mahdollisuus sähköiseen tunnistautumiseen mahdollistaa henkilön oikeuksien ja velvoitteiden sujuvan hoidon sekä erilaisten palveluiden saatavuuteen.

TEM kannattaa esitystä, että Maahanmuuttovirasto voisi tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot viranomaisaloitteisena ilman henkilön erillistä pyyntöä, kun henkilölle myönnetään ulkomaalaislaissa tarkoitettu oleskelulupa tai oleskelu-kortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Henkilötunnuksen myöntäminen automaattisesti helpottaa henkilön asiointia sekä viranomaisissa

että yksityisen sektorin palveluissa, mikä tukee kotoutumisen käynnistymistä nopeasti. Rekisteröintien tarkkuus ja oikeellisuus tukee myös kotoutumisen seurantaa.

TEM pitää esitettyä lakimuutosta tärkeänä myös, koska muutoksella voidaan varmistaa kotoutumislain nojalla kunnille maksettavien laskennallisten korvausten automaattisen maksatusjärjestelmän kattavuus ja vähentää korvausten maksatuksen manuaalisen työn määrää.

Suomessa on lisäksi arvioitu, että väestötietojärjestelmä tavoittaa vain heikosti tai ei lainkaan erityisesti EU-alueella liikkuvan työvoiman. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitys edistää myös Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten oikeusturvan toteutumista, tilastoinnin kattavuutta ja tukee työperusteista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta sekä luo pohjaa aiheesta käytävälle keskustelulle.

Henkilötunnusta ja sähköistä asiointitunnusta koskevat ehdotukset

Kannatamme kaikkia henkilöiden identiteetin hallintaan liittyviä kehitystoimia jotka mahdollistavat toimivamman, kehittyneemmän ja luotettavamman sähköisen viranomaispalvelun ja vähentävät identiteetin hallintaan liittyviä vaikeuksia ja epäluotettavuuksia.

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat ehdotukset

Rekisteröidyn nykyiset oikeudet kieltää tietojensa luovutus mm. suoramarkkinointiin säilyvät ennallaan. Tietosuojalain 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa on säädetty tietojen minimoinnin periaatteesta: henkilötietojen on oltava asianmukaisia, olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa käsittelyn tarkoituksiin. Tämä periaate on hyvä ja selkiyttää nykyistä käytäntöä.

Esityksen vaikutukset

Ei erityistä lausuttavaa jo lausumamme lisäksi.

Muut kommentit

Muita kommentteja ei ole.

Heidi Nummela
Henkilöstö- ja hallintojohtaja

Heikki Haukila
Kehitysjohtaja